

Σχέσεις με τους ανθρώπους - Σχέσεις με τον Θεό: Συνδέονται; (Πανωραία Κουφογιάννη, Καθηγήτρια ΕΚΠΑ)

/ [Πεμπουσσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Group of Friends Talking Outside

Για μια κατηγορία πιστών ο Θεός γίνεται αντιληπτός ως κάποιος που μαγικά ικανοποιεί τις ανάγκες και τις επιθυμίες μας. Εγώ να μην κάνω τίποτε και ο άλλος, ο Θεός εν προκειμένω, να μου τα παρέχει όλα.

Πρόκειται για μια στάση, που παραπέμπει στη φάση της απόλυτης εξάρτησης του βρέφους από τη μητέρα. Όμως, αν το βρέφος καθελωνόταν σε αυτή τη φάση δεν θα αναπτυσσόταν φυσιολογικά. Ανάλογα, ο πιστός στην περίπτωση αυτή καταδικάζει τον εαυτό του σε πνευματική ανωριμότητα, με το να αχρηστεύεται, μην αξιοποιώντας τις δυνατότητές του, τα τάλαντά του, τα δώρα του Θεού. Η υγιής πίστη συμβαδίζει με τη θεανθρώπινη συνέργεια.

Συχνά καλλιεργούμε μια κτητική σχέση με τον Θεό, πράγμα που υποδηλώνει ανασφάλεια και έλλειμμα εμπιστοσύνης προς τον εαυτό μας και τους άλλους. Τείνουμε να ταυτίζουμε τον άπειρο και ακατάληπτο Θεό με τη δική μας φανταστική εικόνα για Εκείνον, τη δική μας πίστη, που έχει μετατραπεί σε ιδεολογία. Θεωρούμε ότι εμείς κατέχουμε την αλήθεια, ελέγχουμε τον ίδιο τον Θεό. Όποιος διαφοροποιείται από τη δική μας αντίληψη αντιμετωπίζεται ως εχθρός της πίστης. Στην πραγματικότητα εχθρός της δικής μας εσωτερικευμένης εικόνας για τον Θεό.

Πολύ συχνά, ο Θεός της αγάπης βιώνεται από τους πιστούς ως Θεός της καταδίωξης, της καταδίκης και της εκδίκησης. Εδώ ο φόβος της τιμωρίας και της κόλασης μας επιβάλλει να βλέπουμε τον Θεό περισσότερο ως αστυνόμο που μας καταδιώκει, παρά ως πρόσωπο καταφυγής και αγάπης.

Πάντα με προβληματίζε η απρόσφορη στάση του τρίτου δούλου της παραβολής των ταλάντων. Ο δούλος αυτός, επειδή δε διαθέτει βασική ασφάλεια και εμπιστοσύνη στον εαυτό του, δεν εμπιστεύεται κανέναν. Η στενή σχέση και συναλλαγή με τον άλλον τον φοβίζει, του προκαλεί άγχος. Έτσι αρνείται κάθε σχέση με το αφεντικό του. Παραιτείται και απομονώνεται.

Η έρευνα ισχυρίζεται, τουλάχιστον για τους θρησκευόντες πληθυσμούς, ότι οι εσωτερικές εικόνες και αναπαραστάσεις ενός οργισμένου και τιμωρού Θεού συνδέονται με λιγότερο ώριμες διαπροσωπικές σχέσεις («σχέσεις αντικειμένου», όπως λέγονται στην ψυχολογία) και μικρότερη ικανότητα ενσυναίσθησης (συμπόνιας, αγάπης και κατανόησης) προς τους άλλους. Από την άλλη μεριά, μια εσωτερική αναπαράσταση του Θεού ως ενός Θεού αγάπης, ελέους και ελευθερίας συνδέεται με ωριμότερη ψυχολογική ανάπτυξη του πιστού και με την ικανότητα για ωριμότερες διαπροσωπικές σχέσεις, σχέσεις αγάπης με τους άλλους. Με μια άλλη διατύπωση, το έλλειμμα αγάπης, ελέους και συγχώρεσης απορρέει από τη διαστρεβλωμένη εικόνα του Θεού που έχουμε ενσωματώσει.

Όπως φαίνεται, έχουμε να ανακαλύψουμε όχι μόνο τον αληθινό εαυτό μας αλλά και τον αληθινό Θεό, το πρόσωπο του οποίου έχει επίσης συσκοτισθεί. Θα πρέπει να

αποκαθάρουμε την εικόνα του Θεού μέσα μας, να πετάξουμε ο,τι άφησαν επάνω στο πρόσωπο του Χριστού οι πρώιμες σχέσεις με τους γονείς, οι φορείς της αγωγής, η πλημμελής κατήχηση και πνευματική καθοδήγηση, για να μπορέσουμε να συναντήσουμε τον αληθινό Χριστό. Και αυτό μπορεί να γίνει μέσα από τη συνεχή αναζήτηση και τη μετάνοια.

(Περιοδικό 'Ψυχής δρόμοι', τεύχος 11)